

Briselē, 17.3.2016.
SWD(2016) 65 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai,

**ar ko nosaka noteikumus par to, kā CE-marķētus mēslošanas līdzekļus darīt pieejamus
tirgū, un groza Regulas (EK) Nr. 1069/2009 un (EK) Nr. 1107/2009**

{COM(2016) 157 final}
{SWD(2016) 64 final}

Kopsavilkums
Ietekmes novērtējums saistībā ar priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par to, kā mēslošanas līdzekļus darīt pieejamus tirgū
A. Rīcības nepieciešamība
Kāpēc? Kāda ir risināmā problēma?
Nosacījumi, ar kādiem mēslošanas līdzekļus dara pieejamus tirgū, ES līmenī ir saskaņoti tikai daļēji. Nesaskaņotās tirgus daļas sadrumstalotība būtiski apgrūtina tirdzniecības iespējas. Turklāt saskaņotajos tiesību aktos vides un cilvēka veselības jautājumi netiek pietiekami risināti. Konkrētāk, ir apzinātas šādas ar darbību saistītas problēmas: 1) uzņēmumi, kas darbojas vairākās dalībvalstīs, nesaskaņotajā tirgū saskaras ar izmaksām, ko rada atšķirīgie dalībvalstu noteikumi, kuros nereti ir ietverta prasība par iepriekšēju atļauju, kuru ir grūti iegūt; 2) ir konstatētas nopietnas bažas attiecībā uz veselību un vidi, jo īpaši saistībā ar toksisko kontaminantu saturu dažos plaši lietotos mēslošanas līdzekļos. Pašreizējie saskaņotie tiesību akti nenodrošina pietiekamu veselības un vides aizsardzību; 3) ar spēkā esošajiem saskaņotajiem tiesību aktiem piekļuve tirgum tiek piešķirta, izmantojot procedūru, kura ir izrādījies pārāk lēna attiecībā uz rūpniecības inovācijas ciklu.
Ko paredzēts sasniegt ar šo iniciatīvu?
Gaidāms, ka iniciatīva: 1. visiem mēslošanas līdzekļiem radīs vienlīdzīgus konkurences apstākļus ES līmenī, tādējādi palielinot ražošanas nozares iespējas piekļūt iekšējam tirgum, un vienlaikus attiecībā uz ražojumiem, kuri tiek piedāvāti tikai valsts tirgū, tiks saglabāti dalībvalstīs spēkā esošie noteikumi, tādējādi izvairoties no tirgus traucējumiem; 2. palielinās veselības un vides aizsardzības līmeni, visā ES ierobežojot kontaminantu saturu mēslošanas materiālos un piedevās; atvieglos piekļuvi saskaņotajam tirgum, ieviešot samērīgu, izmaksu ziņā efektīvu, pārskatāmu un elastīgu tiesisko regulējumu, kas apmierinātu ES lauksaimnieku vajadzības pēc inovatīviem ražojumiem.
Kāda ir pievienotā vērtība rīcībai ES līmenī?
Saskaņotajā tirgū konstatētās problēmas (t. i., nepietiekama vides un cilvēka veselības aizsardzība un neelastīgas prasības, kuru dēļ piekļuve tirgum ir pārāk lēna) ir raksturīgas pašreizējam ES līmenim, tāpēc tās var labot tikai ar ES līmeņa rīcību. Efektīvs ES mēroga tirgus visiem mēslošanas līdzekļiem pavērs jaunas tirgus iespējas un samazinās administratīvo slogu. Tomēr, ņemot vērā, ka dažu mēslošanas līdzekļu tirgum ir izteikti vietējs raksturs, ES līmenī saskaņotā rīcība nebūs obligāta un pastāvēs līdzās dalībvalstu saglabātajiem vai ieviestajiem tiesību aktiem un savstarpējai atzīšanai.

B. Risinājumi
Kādi leģislatīvie un neleģislatīvie risinājumi tika apsvērti? Vai kādam variantam dodama priekšroka? Kāpēc?
1. risinājums: pamatscenārijs — spēkā esošie ES tiesību akti nemainās. 2. risinājums: mēslošanas līdzekļu regulā paredzētā regulējuma metode, proti, tipa apstiprinājums, nemainās un tiek paplašināta, aptverot arī no organiskiem jēlmateriāliem iegūtu mēslošanas līdzekļu un citu ar mēslošanas līdzekļiem saistītu ražojumu, piemēram, "augu biostimulatoru" saskaņošanu. 3. risinājums: saskaņošana ar sastāvdaļu apstiprināšanas starpniecību, kā rezultātā tiek iegūts pozitīvs, izsmelošs saraksts ar materiāliem, ko ir atļauts ar nolūku iestrādāt mēslošanas līdzeklī. 4. risinājums: saskaņošana, izmantojot jaunu tiesisko regulējumu (JTR), kam pamatā ir obligātas kvalitātes un drošības prasības un brīvprātīgi saskaņotie standarti. 5. risinājums: līdzīgi kā 4. risinājumā saskaņošana tiek panākta, izmantojot jauno tiesisko regulējumu, kurā ietvertas prasības un standarti. Tomēr trešo personu iesaiste atbilstības novērtēšanā atšķiras atkarībā no materiālu kategorijām; augstākā iesaistes pakāpe ir attiecībā uz atkritumiem un citiem otreizējiem materiāliem, kam var būt mainīgs sastāvs. No analīzes izriet, ka vēlāmākais ir 5. risinājums.

Attiecībā uz 2.–5. risinājumu visiem mēslošanas līdzekļiem tiek noteiktas kontaminantu (tai skaitā smago metālu) robežvērtības. Tika novērtēti divi varianti, proti, pilnīga un fakultatīva saskaņošana, kā aprakstīts iepriekš.

Kuru risinājumu kurš atbalsta?

1. risinājumu neatbalsta neviena dalībvalsts, ražošanas nozare vai NVO.
2. un 3. risinājumu atbalsta dažas dalībvalstis un valstu ražotāju apvienības, kuras ir pieradušas mēslošanas līdzekļu tirgu regulēt, uzturot atļauto tipu vai sastāvdaļu sarakstus.
4. risinājumu visas dalībvalsts neatbalsta, jo salīdzinājumā ar labi zināmo 2. un 3. risinājuma pieeju JTR tiek uzskatīts par radikālu pārmaiņu.
5. risinājumu un jo īpaši fakultatīvās saskaņošanas variantu nozares pārstāvji (īpaši MVU) un daudzas dalībvalstis (tai skaitā dažas lielās dalībvalstis) kopumā atzinušas par labāko risinājumu.

C. Vēlamākā risinājuma ietekme

Kādus ieguvumus nodrošinās vēlamais risinājums (ja tāds ir, pretējā gadījumā — galvenie risinājumi)?

Mēslošanas līdzekļu regulēšana, izmantojot JTR, atvieglotu piekļuvi tirgum, un šādu līdzekļu atbilstība drošības un kvalitātes prasībām palielinātu drošības līmeni pārtikas aprītē. Vēlamākā risinājuma (5. risinājuma) ieguvumi iekšējā tirgus pieklūstamības un tirgus elastīguma ziņā ir līdzīgi 4. risinājuma ieguvumiem. Ietekmes novērtējumā lēsts, ka šis risinājums gan publiskajām iestādēm, gan uzņēmējiem radīs mazākas administratīvās izmaksas nekā *status quo* un būtiski mazākas publisko iestāžu administratīvās izmaksas nekā tipa apstiprinājuma risinājums; tas palielinās tirgus elastību un līdz ar to sekmēs inovāciju. Fakultatīvās saskaņošanas varianta papildu priekšrocība būtu tāda, ka atbilstīgi subsidiaritātes un labāka regulējuma principam tas skartu tikai tos uzņēmējus, kuri ir patiesi ieinteresēti piekļūt tirgum vairākās valstīs.

Kādas ir vēlamā risinājuma izmaksas (ja tāds ir, pretējā gadījumā — galveno risinājumu izmaksas)?

Vēlamā risinājuma izmaksas ir samērīgas ar paredzamajiem uzņēmumu un sabiedrības ieguvumiem. Publisko iestāžu izmaksas ir samērā neitrālas. Ražojumiem, uz kuriem attiecas JTR, būs nepieciešams papildu standartizācijas darbs saistībā ar testa metodēm.

Salīdzinājumā ar tipa apstiprinājuma risinājumu 5. risinājums uzņēmējiem radītu mazākas administratīvās izmaksas. Tomēr ir paredzams, ka dažos gadījumos administratīvās izmaksas atsevišķiem uzņēmumiem būs augstākas nekā *status quo* gadījumā. Tas īpaši attiektos uz uzņēmumiem, kuri ražo samērā mainīga sastāva materiālus, saistībā ar kuriem ir nepieciešama augsta trešo personu iesaistes pakāpe atbilstības novērtēšanā. Maziem un vidējiem uzņēmumiem, kuri ražo mēslošanas līdzekļus, uz kuriem attiecas trešo pušu sertifikācija, ir jāmaksā paziņotajai struktūrai, lai pārbaudītu uzņēmuma ražojumu atbilstību prasībām. Īstenojot fakultatīvās saskaņošanas variantu, valstu pārvaldēm varētu rasties lielākas izmaksas nekā pilnīgas saskaņošanas gadījumā, jo ir gaidāms, ka tās zināmā mērā paturēs spēkā valsts procedūras. Attiecībā uz mēslošanas līdzekļiem, ko jau aptver pašreiz spēkā esošā regula, pārejas izmaksas varētu būt minimālas, jo būs atļauta līdzekļu pašsertifikācija. Dalībvalstīm būtu arī jānodrošina paziņoto struktūru kvalitāte.

Kā tas skars uzņēmumus, MVU un mikrouzņēmumus?

Uzņēmumi, kuri priekšroku dod saskaņotajai pieejai, varēs vieglāk piekļūt visam ES tirgum. Turklāt samazināsies administratīvās izmaksas, jo mazināsies vajadzība atsevišķus ražojumus reģistrēt saskaņā ar atšķirīgiem valstu noteikumiem. Ražotāji, uz kuriem neattiecas trešo pušu sertifikācijas procedūras, būs mazāk skarti nekā tie ražotāji, kuriem jāsedz izmaksas par trešo pušu sertifikāciju (piem., MVU). Šīs izmaksas mazinātos, samazinot pārbaužu biežumu atbilstīgi ražošanas apjomam un ārējas paraugošanas reižu skaitu pēc atzīšanas gada. Šajā ziņā fakultatīva saskaņošana sekmētu vienmērīgu pāreju uz jauno tiesisko regulējumu, atstājot ražotāju ziņā izvēli, vai ražojumu piedāvāt vietējā vai ES tirgū.

Vai būs būtiska ietekme uz valstu budžetiem un pārvaldi?

Valstu budžeta izmaksas būs samērā neitrālas. Ar valsts likumdošanu saistītās pārvaldības izmaksas saglabāsies tādas pašas, taču, ja aizvien vairāk uzņēmumu izvēlēsies Mēslošanas līdzekļu regulā piedāvāto saskaņoto pieeju, tās laika gaitā samazināsies; tomēr ar tirgus uzraudzību saistītās izmaksas paliks nemainīgas vai nedaudz palielināsies.

Vai būs kāda cita būtiska ietekme?

Gaidāms, ka priekšlikums mazinās atkarību no ārvalstu jēlmateriāliem, piedāvājot iespēju visā ES tirgū vieglāk piekļūt inovatīviem ražojumiem, kas ražoti, piemēram, no organiskiem vai pārstrādātiem materiāliem. Ietekme uz ES importa plūsmām varētu būt tāda, kā sīki analizēts atsevišķā, 2011. gada ietekmes novērtējumā par maksimālo pieļaujamo kadmija līmeni.

D. Turpmākā rīcība

Kad politika tiks pārskatīta?

Regulas *ex post* izvērtēšana ir paredzēta piecus gadus pēc tās īstenošanas, un to veiks, pamatojoties uz atsauksmēm, kas saņemtas ar pašreizējās Mēslošanas līdzekļu regulas ietvaros izveidoto sadarbības mehānismu (ekspertu grupu) starpniecību. Kontaminantu sarakstu un to attiecīgās robežvērtības var pārskatīt jebkurā laikā, ja jauni zinātniski pierādījumi norādīs uz nepieciešamību samazināt augsnes kontaminantu ieplūdi no mēslošanas līdzekļiem.